

Opistovuosi – opiskelijan ohjausprosessi

Oppivelvollisuuslain 4 §:ssä tarkoitetun koulutuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu alkaa, kun oppivelvollinen on aloittanut opintonsa koulutuksen järjestäjän opiskelijana. Koulutuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu päättyy, kun oppivelvollisen opiskeluoikeus tai oppivelvollisuus päättyy.

1. Opiskelija hakee opistolle opiskelemaan (suoraan opistolle 2021)

- Jatkuva haku

2. Opiskelija valitaan opiskelijaksi

- Vastuu opiskelijan ohjauksesta, tuesta ja valvonnasta siirtyy kansanopistolle, kun opiskelija on aloittanut opinnot, pelkkä opiskelupaikan vastaanottaminen ei riitä.

3. Opiskeluiden aloituksen varmistaminen

- Perusopetuksen päättymisen jälkeen vastuu oppivelvollisuuden suorittamisen ohjauksesta, tuesta ja valvonnasta on perusopetuksen järjestäjällä siihen asti, kunnes oppivelvollinen aloittaa opinnot perusopetuksen jälkeisessä koulutuksessa. Oppivelvollisten opiskelijoiden tilanne tarkistetaan vuosittain päätettävänä tarkistuspäivänä elokuun lopussa (27.8.2021). Jos joku perusopetuksen päättävä on jäänyt ilman opiskelupaikkaa, perusopetuksen järjestäjä on velvollinen ilmoittamaan tästä oppilaan asuinkunnalle, jolloin ohjaus- ja valvontavastuu siirtyy asuinkunnalle.
- Koskeen merkitään opiskelijalle opiskeluoikeus kymmenen päivän kuluessa opintojen aloittamisesta.

4. Opiskeluiden eteneminen

- Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatiminen opintojen alkaessa.
- Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on seurata opintojen edistymistä. Koulutuksen järjestäjän tulee ilmoittaa oppivelvollisen huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle, jos opinnot eivät edisty riittävästi. Koulutuksen järjestäjän on lisäksi selvitettävä oppivelvollisen saamien koulutuksen järjestäjän tukitoimien riittävyys sekä tarvittaessa ohjattava oppivelvollinen hakeutumaan muiden tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin.
- Oppivelvollisuuskoulutusta järjestävillä sekä viimesijassa asuinkunnalla on velvollisuus ohjata ja valvoa oppivelvollisuuden suorittamista. Näin voidaan varmistaa, että opiskelijaa voidaan tukea ja ohjata riittävästi koko opiskelun ajan.
- Opintosuorituksia kirjataan Koski-palveluun.

5. Ennen koulutuksen päättymistä

- Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on ohjata ja valvoa, että opiskelija täyttää hakeutumisvelvollisuutensa (hakeutuu ennen koulutuksen päättymistä tutkintotavoitteiseen koulutukseen).

6. Ohjausvelvollisuus koulutuksen päättymisen jälkeen

- Jos oppivelvollinen hakeutuu tutkintotavoitteiseen koulutukseen yhteishaussa, koulutuksen järjestäjän tulee yhteishaun tulosten julkistamisen jälkeen tarkistaa, onko oppivelvollinen saanut opiskelupaikan, sekä elokuussa tarkistaa, onko oppivelvollinen myös aloittanut

koulutuksessa. Koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteydessä opiskelijaan ja tarjota ohjausta, ellei hän ole saanut opiskelupaikkaa.

- Koulutuksen järjestäjän tulee seurata oppivelvollisen hakeutumista myös silloin, kun oppivelvollinen hakeutuu jatko-opintoihin jatkuvassa haussa.
- Jos oppivelvollinen ei ole aloittanut hakemassaan koulutuksessa, koulutuksen järjestäjän on ilmoitettava oppivelvollisen yksilöinti- ja yhteystiedot oppivelvollisen asuinkunnalle sekä ilmoitettava oppivelvollisen huoltajalle ja muulle lailliselle edustajalle, ettei oppivelvollinen suorita oppivelvollisuuttaan.
- Nivelvaiheen koulutus voi kuitenkin päättyä myös muuna ajankohtana kuin kevätlukukauden päättyessä. Koulutuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu päättyy tällöin kuitenkin viimeistään kuukauden kuluttua koulutuksen päättymisestä.

7. Opintojen keskeyttäminen

- Jos oppivelvollinen nuori on aikeissa keskeyttää opintonsa, koulutuksen järjestäjän on selvitettävä yhdessä oppivelvollisen ja hänen huoltajansa kanssa mahdollisuudet suorittaa opintoja muussa oppimisympäristössä tai mahdollisuudet hakeutua muuhun koulutukseen. Tarvittaessa vaihtoehdot selvitetään yhteistyössä toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän kanssa. Koulutuksen järjestäjän on lisäksi selvitettävä oppivelvollisen saamien koulutuksen järjestäjän tukitoimien riittävyys sekä tarvittaessa ohjattava oppivelvollinen hakeutumaan muiden tarkoituksenmukaisten palveluiden piiriin.
- Jos oppivelvollinen opiskelija itse ilmoittaa eroavansa oppilaitoksesta eli keskeyttävänsä opinnot, eroamispäätöstä ei voida tehdä ennen kuin oppivelvollinen on osoittanut, että hänellä on uusi opiskelupaikka. Jos opiskeluoikeus on päättymässä opiskelijan runsaiden poissaolojen vuoksi, tulee koulutuksen järjestäjän selvittää oppivelvollisen tilanne ennen opiskeluoikeuden päättymistä koskevan päätöksen tekemistä. Ennen eronneeksi katsomista koulutuksen järjestäjän tulee ilmoittaa oppivelvolliselle sekä hänen huoltajalleen ja muulle lailliselle edustajalleen, että oppivelvollinen voidaan katsoa eronneeksi, jos hän on ilman perusteltua syytä poissa opetuksesta.
- Jos koulutuksen järjestäjä ei saa tietoa, että oppivelvollinen on jatkanut opintojaan toisessa oppilaitoksessa, tulee tehdä ilmoitus oppivelvollisen asuinkunnalle.
- Oppivelvolliselle itselleen ei aseteta sanktioita oppivelvollisuuden laiminlyönnistä.

8. Asuinkunnan vastuu

- Asuinkunnan tehtävänä on perusopetuksen järjestäjän tekemän ilmoituksen perusteella selvittää niiden perusopetuksen keväällä päättäneiden nuorten tilanne, jotka vielä syksyllä ovat ilman opiskelupaikkaa. Nuoret saavat ohjausta toisen asteen koulutukseen hakeutumiseksi. Tarvittaessa nuoria ohjataan myös hakeutumaan muiden palveluiden, kuten terveys- ja sosiaalipalveluiden sekä kuntoutuspalveluiden piiriin. Jos soveltuvaa opiskelupaikkaa ei ohjauksesta ja yhteistyöstä huolimatta löydy ja nuori arvioidaan koulukuntoiseksi, kunnalla on velvollisuus osoittaa oppivelvolliselle opiskelupaikka soveltuvassa nivelvaiheen koulutuksessa. Jos arvioidaan, että nuori ei ole koulukuntoinen, häntä ohjataan tarvittaessa hakemaan oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä.
- Asuinkunnan tehtävänä on vastaavalla tavalla koulutuksen järjestäjän tekemän ilmoituksen perusteella ohjata myös niitä oppivelvollisia, jotka ovat keskeyttäneet toisen asteen opintonsa ja joilla ei ole uutta opiskelupaikkaa.
- Oppivelvollisuuslaissa ei määritellä, mikä taho asuinkunnassa vastaa oppivelvollisten ohjauksesta ja valvonnasta. Kukin kunta päättää itse, miten ohjaus ja valvonta kunnassa

järjestetään ja mikä taho vastaa asuinkunnalle oppivelvollisuuslaissa säädetyistä ohjaus- ja valvontatehtävistä.

- Asuinkunta on se kunta, jonka alueella oppivelvollinen tosiasiassa asuu. Joissain tilanteissa asuinkunta voi olla eri kuin väestötietojärjestelmään merkitty kotikunta, esimerkiksi jos opiskelija asuu tilapäisesti opiskelupaikkakunnalla, joka ei ole hänen kotikuntansa. Jos muuta tietoa asuinkunnasta ei ole, asuinkunnaksi katsotaan väestötietojärjestelmään merkitty kotikunta.

9. Oppivelvollisen tilanteen seuranta

- Oppivelvollisen hakeutumis- ja opiskelutietoja seurataan valtakunnalliseen Koski-tietovarantoon, opiskelijavalintarekisteriin sekä oppivelvollisuusrekisteriin tallennettujen tietojen perusteella. Valpas-palvelu on uusi Opetushallituksen ylläpitämä palvelu, jonka kautta oppivelvollisuuden ohjaus- ja valvontavastuussa olevan tahon on mahdollisuus saada yhdellä näkymällä [kokonaiskuva](#) oppivelvollisen tilanteesta.

<https://minedu.fi/kysymyksiä-ja-vastauksia-oppivelvollisuudesta>

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Documents/HE_173+2020.pdf

VALPAS

Valpas on uusi sähköinen palvelu, jossa oppivelvollisuutta valvovat voivat seurata oppijan tilannetta koko oppivelvollisuusajan ajan. Opetushallitus rakentaa palvelun virkailijan Opintopolku -kokonaisuuden yhteyteen.

Valpas-palvelun kautta oppivelvollisuutta valvovat pystyvät tarkastelemaan tietoja liittyen oppivelvollisen koulutukseen hakeutumiseen, opiskeluoikeuksiin sekä koulutuksen maksuttomuuteen. Lisäksi palvelun kautta voi tehdä tarvittavat ilmoitukset vastuuketjun seuraavalle toimijalle ja merkitä tiedon oppivelvollisuuden keskeyttämisestä.

Kansanopistoilla on Valppaassa näkymä oppivelvollisen hakeutumiseen, opiskeluoikeuksiin, maksuttomuuksiin vaikuttaviin ja oppivelvollisuuden keskeytymisiin liittyviin tietoihin.

Asuinkunnan virkailijoilla on Valppaassa näkyvä kokonaisvaltainen näkymä oppivelvollisen hakeutumiseen, opiskeluoikeuksiin, maksuttomuuksiin vaikuttaviin ja oppivelvollisuuden keskeytymisiin liittyviin tietoihin sekä oikeus tehdä kirjaukset mahdollisten yleiseen oppivelvollisuuteen liittyvien keskeytymisten osalta.

Uusi VALPAS-palvelu hyödyntää KOSKI-palvelusta saatavia tietoja oppivelvollisuuden valvonnassa.

<https://wiki.eduuni.fi/display/OPHPALV/Valpas-palvelu%20/>

KOSKI

Katsotaan eronneeksi –Opiskeluoikeus päättyy niin, että opiskelija ei saa valmiiksi opetussuunnitelman mukaista tavoitettaan: koulutuksella on alle 53 opintopisteen edestä opintosuorituksia tai osaamiskokonaisuuksien vähimmäislaajuudet (4 opintopistettä) eivät ole täyttyneet.

Valmistunut–Opiskelija on saanut suoritettua koulutuksen opetussuunnitelman mukaisessa laajuudessa. Koulutuksella on vähintään 53 opintopisteen edestä opintosuorituksia ja yhteisillä osaamiskokonaisuuksilla on vähintään 4 opintopisteen edestä suorituksia.

HUOM! Yksikään opiskeluoikeus ei saa jäädä roikkumaan ”Läsnä”-tilaiseksi sen jälkeen, kun opiskelija on päättänyt opintonsa. **Jokainen opiskeluoikeus tulee päättää jossain vaiheessa joko ”Valmistunut”- tai ”Katsotaan eronneeksi”-tilaan.**

Jos opiskelija ei aloita opintoja laisinkaan, edes yhden päivän ajaksi, niin turha opiskeluoikeus tulee mitätöidä KOSKI-palvelusta, kun asia on oppilaitoksen päätösprosessien mukaisesti selvitetty ja käsitelty.

Koulutuksen maksuttomuus -lisätieto tulee tallentaa tai siirtää kaikkien oppivelvollisuuttaan kansanopistojen vapaan sivistystyön oppivelvollisille suunnatuissa koulutuksissa opiskeleville.

<https://wiki.eduuni.fi/pages/viewpage.action?pageId=201900974>

<https://wiki.eduuni.fi/pages/viewpage.action?pageId=201897203>

[https://wiki.eduuni.fi/display/OPHPALV/Koulutukset+ja+tilaisuudet?preview=/190613082/210124097/KOSKI-webinaari%2020.5.2021%20-%20Kansanopistojen%20oppivelvollisille%20suunnattu%20vapaan%20sivistysty%C3%B6n%20koulutus%201.8.2021%20alkaen%20-%20Esitymateriaalit.pdf#Koulutuksetjatilaisuudet-Webinaari:Vapaansivistysty%C3%B6noppivelvollisuudenpiiriin kuuluvat koulutukset \('Opistovuosioppivelvollisille'-linjat\)20.5.2021](https://wiki.eduuni.fi/display/OPHPALV/Koulutukset+ja+tilaisuudet?preview=/190613082/210124097/KOSKI-webinaari%2020.5.2021%20-%20Kansanopistojen%20oppivelvollisille%20suunnattu%20vapaan%20sivistysty%C3%B6n%20koulutus%201.8.2021%20alkaen%20-%20Esitymateriaalit.pdf#Koulutuksetjatilaisuudet-Webinaari:Vapaansivistysty%C3%B6noppivelvollisuudenpiiriin kuuluvat koulutukset ('Opistovuosioppivelvollisille'-linjat)20.5.2021)